

Complexnummer: 519579

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Stania State

Aantal complexonderdelen

13

Monumentnummers van complexonderdelen

519581, 519582, 519583, 519584,
519585, 519586, 519587, 519588,
519589, 519590, 519608, 519609,
529434

Woonplaats

Oentsjerk

Gemeente

Tytsjerksteradiel

Provincie

Friesland

Hoofdadres van hoofdobject

Rengersweg 98, 9062 EJ Oentsjerk

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

Inleiding

HISTORISCHE BUITENPLAATS STANIA STATE. In structuur en detail gaaf bewaarde historische buitenplaats met HOOFDGEBOUW (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), BERGING (3), TOEGANGSHEK (4A), SECUNDAIR TOEGANGSHEK (4B), BRUG (5), TUINVAAS (6), EENDENGROT (7), ORANJERIEKAS (8), KWEEKBAK (9), KWEEKBAK (10), HEKPIJLERS EN HEK (11), BOERDERIJ (12).

Waarschijnlijk stond al in de zestiende eeuw een omgrachte state op de plaats van het huidige hoofdgebouw, echter in 1664 werd dit bouwwerk "vernietigde Edele State" genoemd. Als stichters worden Jeppe van Stania en zijn vrouw Margaretha genoemd. Omstreeks 1740 volgde nieuwbouw door Hans Hendrik van Haersma (grietman van Oost-Dongeradeel). De formele tuinaanleg uit 1745 was van Johann Hermann Knoop. In 1813 brandde het gebouw grotendeels af. Het huidige hoofdgebouw van Stania State dateert uit 1855 en werd gebouwd in opdracht van Theo Looxma die gebruik maakte van onderdelen van het door brand geteisterde gebouw (betimmeringen, muren en schouwen). In opdracht van mr. J.H. Boelens wijzigde Lucas Pieters Roodbaard (1782-1855) omstreeks de jaren twintig van de negentiende eeuw in twee fasen de formele aanleg van Knoop in een landschappelijk-romantisch

park. De laan in de as van de achtertuin is een restant van deze formele aanleg, zo is ook een deel van de omgrachting in de vijverpartij van Roodbaard opgenomen. De buitenplaats grenst met de voorzijde (west) aan de Rengersweg, t.w. de weg tussen Oentsjerk en Aldtsjerk, met de noord- en oostzijde aan agrarische gronden van derden en aan de zuidkant aan de sloot langs de Dr. Kijlstraweg. Op hoofdlijnen heeft de plattegrond van de buitenplaats Staniastate een rechthoekige vorm. Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen aangegeven. De boogvormige brug van smeed- en gietijzer voor het huis werd omstreeks 1980 gebouwd (door Werkvoorzieningsschap Noord-Oost Friesland naar ontwerp van Lolke Doornik) maar is niet ouder dan vijftig jaar en komt als gevolg niet voor wettelijke bescherming in aanmerking.

Waardering

De HISTORISCHE BUITENPLAATS STANIA STATE is van algemeen cultuur-, architectuur- en tuinhistorisch belang want :

- het hoofdgebouw uit omstreeks 1855 bezit ouderdoms- en zeldzaamheidswaarde binnen het bestand van de Nederlandse bouwkunst;
- het hoofdgebouw is in uitwendige staat en inwendige verschijningsvorm, onder meer bestaand uit hoofdingeling, materialen en constructieve elementen alsook detaillering gaaf behouden gebleven;
- de parkaanleg van Lucas Pieters Roodbaard is goed bewaard gebleven, met name de voortuin is nauwelijks gewijzigd terwijl tevens het oorspronkelijke ontwerp bewaard bleef hetgeen zeldzame en uitzonderlijke waarde voor de geschiedenis van de Nederlandse tuinaanleg inhoudt;
- de parkaanleg is representatief voor het oeuvre van Roodbaard en omdat weinig van Roodbaards oeuvre behouden bleef, is hier sprake van zeldzaamheid;
- in zowel het hoofdgebouw als in de tuinaanleg karakteristieke elementen uit oudere woon- en gebruiksfasen waarneembaar zijn in met name de rechte laanstructuur aan de achterzijde, in de as van het huis (als relict van de oude formele aanleg) terwijl in het huis oud muurwerk aanwezig is, afkomstig van een voorganger op dezelfde plaats;
- Staniastate biedt een ontwerp-kunstige eenheid van huis en aanleg, zijnde een van de meest compleet bewaard gebleven buitens in Friesland;
- Staniastate voorziet op basis van opstallen en aanleg, sierende hoedanigheden en utiliteits-uitingen in een opmerkelijk veelzijdig en samenhangend spectrum van historische belevings- en ervaringsmomenten.

Monumentnummer*: 519581

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Monumentnaam**

Stania State

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1143

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

HOOFDGEBOUW (1) uit omstreeks 1855 (Stania State), in aanzien en hoofdvorm blokvormig, twee bouwlagen en zolderverdieping tellend neo-classicistisch gebouw, boven een grijze plint schijnbaar opgetrokken in rode baksteen - de voorgevel is echter gepleisterd in baksteenpatroon bestaand uit een pleistermortel en een voegmortel, uitgevoerd in kruisverband, het geheel symmetrisch van opzet. De begane grond met twee maal twee zesruitsvensters en een ingangspartij met bovengeplaatst balkon in het midden, het balkon gedragen door twee natuurstenen zuilen op basement en bekroond met korinthisch kapiteel; de zuilen staan op een hardstenen bordes met drie treden. Voordeur met twee openslaande glasdeuren, breed bovenlicht en geprofileerde deuromlijsting. De verdieping telt links en rechts van het balkon twee zesruitsvensters, op het balkon komen twee openslaande glazen deuren uit, beide zijn omlijst en met bovenlicht uitgevoerd; opengewerkte smeedijzeren balkonbalustrade. De vensters hebben een natuurstenen onderdorpel en een hanekam. Goot op houten klossen boven houten lijst. Midden boven de ingangspartij in het omlopend schilddak een dubbele dakkapel met gedeeld venster, elk met bovenlicht waarin elkaar kruisende roeden in de vorm van pijlen. Vier gemetselde schoorstenen met roetkap op de nok. De achtergevel van het hoofdgebouw is symmetrisch ingedeeld en bestaat links en rechts van de middentravee op beide bouwlagen uit twee zesruitsvensters, identiek aan die in de voorgevel. In het midden leidt een hardstenen trap van drie treden naar de achterdeur met gedeeld bovenlicht. Hierboven een zesruitsvenster. Bakstenen

blokpilasters flankeren de middentravee, hebben halverwege een natuurstenen console en worden boven het venster op de verdieping door een licht gebogen lijst met elkaar verbonden. Centraal geplaatste dakkapel met twee openslaande, achtruitsvensters; pilastertjes. Links en rechts van het hoofdgebouw een in gevels, hoofdvorm en opzet identieke eenlaagse aanbouw met omlappend schilddak; gevels aan de voorzijde met vier zesruitsvensters tussen rollagen en met stores afsluitbaar. Rode baksteen in kruisverband, centraal geplaatste dakkapel met dubbel openslaand venster waarin T-patroon. Grijs oud-Hollandse pannen op het dak. Zijgevel linker aanbouw ingedeeld met deur onder rollaag, links hiervan twee zesruitsvensters tussen rollagen, hieronder twee dubbele kelderramen; staafankers. Rechts van de deur een uitmetseling in de vorm van een liseen, links een staande tand in het metselwerk. Eenvoudige dakkapel met dubbel openslaand venster, elk met T-patroon. Duimen voor luiken aan de vensters. De achtergevel heeft een eenvoudige deur onder rollaag met bovenlicht waarin een V-motief, links hiervan twee negenruitsvensters onder rollagen; duimen voor luiken. Dakkapel met topgeveltje. Achtergevel rechter aanbouw met twee moderne deuren onder rollaag; de hier tegenaan gebouwde vlakgedekte aanbouw valt buiten de bescherming. De zijgevel van de rechter aanbouw heeft op de verdieping twee zesruitsvensters onder een strek, daarnaast een klein Frans smeedijzeren balkonnetje met met twee openslaande deuren. Inwendig bevat het hoofdgebouw in de linker aanbouw een nog vrijwel oorspronkelijke, vroeg negentiende-eeuwse keuken, twee pompen en schouw, de vloer belegd met Bremer zandsteen en de muren wit betegeld. In de kamer links van de hal schoorsteenstuk van J. Roelofsen uit circa 1871 met bijbehorende schoorsteen (afkomstig uit het pand Nieuwestad 98 te Leeuwarden, eigendom van W.J. van Welderen baron Rengers), dubbele deuren (midden 18de eeuw, afkomstig uit Leeuwarden, C & A pand) en stucplafond. Voorts o.a. wit marmeren fonteintje op begane grond (gang), deuroplijstingen, deuren, trap, schoorstenen en -mantels, stucplafonds, kapconstructie (omstreeks het midden van de 19de eeuw), klein afgeschoten vertrek op zolder (noordwest hoek).

Waardering

HOOFDGEBOUW is van algemeen belang want:

- het is in uitwendige verschijningsvorm en interne ruimteschikking, onder meer bestaand uit hoofdindeling, materialen en constructieve elementen alsook detaillering gaaf bewaard gebleven;
- het gebouw vormt de functionele en artistieke kern van de buitenplaats en draagt in hoge mate bij aan de historische belevingswaarde;
- het is een gaaf en karakteristiek voorbeeld van neo-classicistische bouwkunst op het platteland en heeft als zodanig betekenis voor de architectuurhistorie en voor de geschiedenis van het wonen;
- bouwhistorische betekenis is gelegen in de bouwmuren ouder dan 1855 want afkomstig van een voorganger van het huidige Staniastate op dezelfde plaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Monumentnummer*: 519582

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Monumentnaam**

Stania State

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1143

GIEKERK

F

1144

GIEKERK

F

1159

GIEKERK

F

1160

GIEKERK

F

1149

GIEKERK

F

1075

GIEKERK

F

1142

GIEKERK

F

1147

GIEKERK

F

1202

GIEKERK

F

1080

GIEKERK

F

1076

GIEKERK

F

1150

GIEKERK

F

1148

GIEKERK

F

1203

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2) behorende bij de buitenplaats Stania State, is een ontwerp van Lucas Pieters Roodbaard (1782-1851) in opdracht van J.H. Boelens en bevat drie hoofdelementen die in historisch en ontwerp-kunstig opzicht onderling nauw met elkaar zijn verbonden. Aan de entree- of westzijde een voortuin met slingerende veelarmige vijver voorzien van een eiland met een kunstmatige heuvel die excentrisch ten opzichte van het hoofdgebouw is opgeworpen zodat een open uitzicht over de vijvers van en naar het hoofdgebouw mogelijk is. Het tweede geleidend element van de aanleg betreft het huis met enkele kleinere opstallen. Ten derde is er de achtertuin met grote vijver en twee open plekken. Over de grote vijver lopen vanaf een "kaap" twee zichtassen: één in noordwestelijke richting naar de boerderij en één in noordoostelijke richting naar de kratervijver. Tussen het huis en een kleine, ovale vijver in de achtertuin loopt ook een as, zijnde een restant van de formele aanleg van Knoop. Voor het bordes van het hoofdgebouw een bol, rond bloembed. Vanuit het huis zijn drie assen te herkennen: één in noordwestelijke richting (naar de vijverlob), één in westelijke richting (naar de kunstmatige heuvel met uitzichtpunt in de vijver) en één in zuidwestelijke richting (naar een driesprong van paden). Voor het overige wordt de structuur van de aanleg bepaald door (slinger)paden en de op elkaar aansluitende vijvers (aan de zuidkant van het huis, op de plaats van de voormalige rechthoekige gracht die om het huis heenliep, zodat de verbinding hier een soort lus vormt). In de achtertuin biedt de vijver met ringheuvel of kratervijver een opvallend motief. Op markante punten zijn bruggetjes (van boomstammetjes) aangebracht. Aan de oevers van de vijvers staan treurbeuken. De aanleg wordt verder gekenmerkt door hoogteverschillen, o.a. in de zuidoostelijke hoek, bij de kratervijver, achter het huis en halverwege aan de zuidzijde, met uitzicht over weide. De beplanting van de paden bestaat veelal uit eiken.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende bij de buitenplaats Stania State vertegenwoordigt algemeen belang omdat:

- de tuinaanleg een typische Roodbaard-plattegrond is met fraaie uitzichten, slingerpaden, een veelarmige waterpartij, reliëfwerking, een kratervijver, een drie-armige brug en perken in boon- en ellipsvorm terwijl de romantische sfeer van de aanleg nog wordt versterkt door treurbeuken op markante plaatsen;
- in Roodbaards aanleg karakteristieke elementen van de oudere, formele tuin van J.H. Knoop behouden bleven: de zichtas in de achtertuin en een deel van de oude gracht in de vijverpartij;
- tuinhistorisch belang besloten ligt in de goed bewaarde aanleg in welk verband de behouden gebleven ontwerptekeningen van Roodbaard in kunsthistorisch opzicht zeldzaamheidswaarde bezitten;
- de gaafheid van structuur en samenstellende elementen;
- een functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de historische buitenplaats bestaat.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 519583

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

BERGING (3) ten noordoosten van het hoofdgebouw, daterend uit 1874 en ontworpen door timmerman Lolke Dirks Doornik (1829-1911). Bakstenen berging op rechthoekige plattegrond onder zadeldak met zwarte, in ruitvorm aangebrachte geribbelde daktegels; het muurwerk van de gevels in rode baksteen (kruisverband) gemetseld en voorzien van accenten (kruismotief, banden) in gele baksteen. De stal staat op een iets naar voren springende, gemetselde zwarte plint Voorgevel met centraal geplaatste paneeldeur, het veld boven de deur met siermetselwerk onder toog, links en rechts hiervan een ijzeren rozetanker. In de geveltop een stalvenster met bloembladvormige trasering. Windveren en geveltopbeschietsing van ajour houtwerk, op de uiteinden van de daklijsten een voluutmotief, op de geveltop twee dito, een houten naald schragend. Rechter zijgevel met twee houten kruisvensters, acht rozetankers op regelmatige afstand over de gevel verdeeld. Achtergevel met twee brede openslaande houten paneeldeuren onder toog; siermetselwerk tussen toog en latei, links en rechts één rozetanker, daarboven een stalvenster als in de voorgevel. De linker zijgevel is geheel blind en heeft net als de rechtergevel tegen de onderzijde van het dak een houten dakrand met accolademotief; zeven rozetankers.

Waardering

De BERGING vertegenwoordigt algemeen belang wegens;

- de ouderdom;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de architectonische vormgeving;
- de bouwstijl met gebruikmaking van sierende elementen in metsel- en houtwerk;
- de gaafheid van het exterieur;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- de markante dakdekking waar sierende waarde en bouwhistorisch belang aan kan worden toegekend.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Kastelen, landhuizen en parken

Bijgebouwen kastelen enz.

Monumentnummer*: 519584

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Secundair TOEGANGSHEK (4B) aan de Rengersweg. Smeedijzeren, dubbel, openslaand hek tussen geribbelde kolommen, in dezelfde stijl als het voorname toegangshek verderop aan de Rengersweg, maar eenvoudiger uitgevoerd. De spijlen zijn aan de bovenzijde voorzien van pijlvormige punten. Het hek is donkergroen/blauw geschilderd, de punten wit. Datering: tweede kwart van de 20ste eeuw.

Waardering

Het secundair TOEGANGSHEK aan de Rengersweg is van algemeen belang wegens;

- de ouderdom;
- het materiaalgebruik en doelmatige vormgeving;
- de markering van de toegang tot de historische buitenplaats;
- de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de historische buitenplaats;
- het materiaalgebruik en de sierende kenmerken met betekenis voor het historisch ambacht;
- de gaafheid.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Tuin, park en plantsoen

Monumentnummer*: 519585

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Drie-armige houten BRUG (5) leidend van en naar het eiland, tevens uitzichtpunt op kunstmatige heuvel vóór het huis. Van de drie-armige brug bestaan de leuningen uit boomtakken en -stammetjes, de brugdekken zijn vernieuwd in hardhout. Een trap van bielzen leidt van de voet van de heuvel naar de top, de trapleuning bestaat uit boomtakken en -stammetjes. Op de heuveltop een balustrade van boomtakken en -stammetjes; aan de oostzijde heeft het eiland/uitzichtpunt een houten brug met leuning van takken en stammetjes. Datering: 20ste eeuw.

Waardering

De drie-armige houten BRUG vertegenwoordigt algemeen belang omdat: - het object een exclusief Roodbaard-ontwerp materialiseert en in herinnering houdt;

- de brug een wezenlijk onderdeel van de tuinaanleg c.q. -compositie is;

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 519586

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Zandstenen TUINVAAS (6) uit de achttiende eeuw, de hardstenen sokkel is op de vier zijden met blad- en bloemmotieven gesierd en voorzien van o.a. twee voluutvormige handgrepen met acanthusbladmotieven en - en reliëf - twee voorstellingen: zittende vrouw, het bovenlichaam deels ontbloot, met in de rechter hand de caduceus, de linker arm rust op een postament, twee putti houden een bloemenslinger omhoog; zittende vrouw met in de linker hand een scepter en leunend op een hoorn des overvloeds (waar munten uitrollen), links reikt een naakt kindje haar een kroon aan.

Waardering

De zandstenen TUINVAAS bezit algemeen belang omdat:

- het object ouder is dan vijftig jaar;
- de tuinvaas in een historische en ruimtelijke relatie tot de buitenplaats staat;
- de tuinvaas gaaf bewaard bleef;
- het materiaalgebruik getuigt van historisch ambacht alsook van historische kunstzin;
- het object een sierende rol vervult en in die zin als exponent van de historische buitenplaats kan worden opgevat.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Tuin, park en plantsoen

Monumentnummer*: 519587

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

De EENDENGROT (7) uit circa 1890 aan de vijveroever achter het huis is in de kern een laag en klein, in gele baksteen gebouwd optrekje op rechthoekige plattegrond en omhuld met onregelmatig gevormde brokken baksteen of slakken die met grauwe cementspecie zijn overgoten zodat een ruw rotsblokachtig aanzien is ontstaan; deels met mos begroeid, het platte dak met gras. Aan de zijde van de vijver twee ingangen.

Waardering

De EENDENGROT bezit algemeen belang wegens;

- de ouderdom;
- de bijzondere materiaalbehandeling en daarmee samenhangende decoratieve waarde;
- de kenmerkende historische functie;
- de zeldzaamheidswaarde;
- de karakteristieke rol binnen de aanleg van de historische buitenplaats.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 519588

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

ORANJERIEKAS (8). Bakstenen kas op rechthoekige plattegrond, opgetrokken in hout, glas en gele baksteen (kruisverband, deels met dagstreep) en gedekt met een zadeldak met ongelijke dakschilden. Het grote dakschild aan de voorzijde (zuid) in glas en houten roeden, het kleine in hout. Achtergevel (noord) geheel blind, de linker zijgevel (west) idem en ten dele gecementeerd, op heuphoogte voorzien van ijzeren strip met vier haken. De voorgevel bestaat w.b. de onderhelft uit baksteen en heeft een houten bakgoot op negen bakstenen consoles, daarboven in glasruiten uitgevoerd - deels uitzetramen, deels vaste ramen (ritme a b aa b etc.). Het glasdak aan de zuidzijde is voorzien van houten roeden, deels gemoderniseerd. De zijgevel rechts (oost) bevat een dubbele houten paneeldeur onder rollaag, het ondervlak van de deuren gesloten (1/3), daarboven in glas (2/3). In het deurkozijn links en rechts een ijzeren duim, bovendorpel getoogd. Inwendig drie gemetselde kweekbakken (gele baksteen), aan de bovenzijden met cement afgestroken. Een veelhoekige stijl op poer ondersteunt het dak. De oranjeriekas dateert uit het midden van de 19de eeuw.

Waardering

De ORANJERIEKAS bezit algemeen belang vanwege:

- de ouderdom;
- het type en materiaalgebruik, het object is een overgangstype tussen een oranjerie en een (muur)kas;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de gaafheid;
- de doelmatige vormgeving.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Monumentnummer*: 519589

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

KWEEKBAK (9) op rechthoekige plattegrond, de langszijden vier lagen baksteen hoog, de bovenkanten met cement aangestroken, puntgeveltje aan de noordkant, een dito afgebrokkeld aan de zuidzijde; glas en/of roeden ontbreken. Datering: omstreeks 1930.

Waardering

De KWEEKBAK bezit algemeen belang omdat:

- het object ouder is dan vijftig jaar;
- het materiaalgebruik in combinatie met de typerende vorm en functie kenmerkend is voor een historische buitenplaats;
- het object een doelmatige vormgeving heeft.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519590

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Lange KWEEKBAK (10) voor de kas op rechthoekige plattegrond en van afgestroken beton(blokken) gebouwd, de zuidmuur kniehoog en de noordmuur heuphoog, beide zijmuren naar achteren toe oplopend. Roeden en glas ontbreken. Datering: naar schatting omstreeks 1930.

De lange KWEEKBAK voor de kas bezit algemeen belang omdat:

- het object ouder is dan vijftig jaar;
- de typerende vorm en functie kenmerkend zijn voor een historische buitenplaats;
- het materiaalgebruik (beton) voor kweekbakken opmerkelijk is;
- het object een doelmatige vormgeving heeft.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Monumentnummer*: 519608

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

HEKPIJLERS EN HEK (11) omstreeks 1900 gemetseld door L. Doornik nabij de Rode Singel en de boerderij met huisnummer 100: twee gemetselde hekpijlers in rode, witte en gele baksteen met betonnen dekplaten; beide pijlers staan op een halfronde, gemetselde muur. Tussen de pijlers een eenvoudig, dubbel smeedijzeren hek voorzien van scherpe punten, de aan de buitenzijden aangebrachte hekvleugels identiek uitgevoerd.

Waardering

HEKPIJLERS EN HEK nabij de Rode Singel vertegenwoordigen algemeen belang wegens;

- de ouderdom;
- als karakteristiek onderdeel van de historische buitenplaats;
- de markante vormgeving, het bijzondere materiaalgebruik en detaillering;
- de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de historische buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519609

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

100

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1142

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Voormalige bakstenen BOERDERIJ (12) op rechthoekige plattegrond, daterend uit omstreeks 1900 en waarin de schuur als gevolg van verbouwing(en) is opgenomen; in gebruik als woon- en bergruimte, het geheel onder hoog opgaand samengesteld dak, gedekt met oud-Hollandse pannen en voorzien van uileboren. Gevels ten dele voorzien van T-vensters en stalraampjes, achtergevel (oost) met moderne vensters (circa 1990), inwendig drie gebinten. Structuur van oude gang (dwars op de lengterichting) met aangrenzende vertrekken gehandhaafd evenals hoofd-draagconstructie. Schuurdeuren vernieuwd omstreeks 1990, sier- en rozetankers nog oorspronkelijk.

Waardering

De voormalige BOERDERIJ is van algemeen belang omdat:

- het gebouw in historisch opzicht deel uitmaakt van Stania State;
- de voormalige boerderij ouder is dan vijftig jaar;
- het object een functie vervult binnen de compositie van de historische aanleg, nl. die van blikpunt en daarom niet buiten de bescherming kan worden gelaten;
- de voormalige boerderij weliswaar aan de agrarische functie is onttrokken en wijzigingen heeft ondergaan, maar in haar verschijningsvorm als zodanig herkenbaar is en als zodanig verwijst naar Roodbaards ontwerp;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- een deel van de historische indeling met vertrekken ter weerszijden van de gang behouden bleef;
- bouwhistorische betekenis aan de draagconstructie wordt toegekend.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Monumentnummer*: 529434

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 augustus 2005
Kadaster deel/nr: 11178/10

Complexnummer

519579

Complexnaam

Stania State

Woonplaats*

Oentsjerk

Gemeente*

Tytsjerksteradiel

Provincie*

Friesland

Straat*

Rengersweg

Nr*

98

Toev.*

Postcode*

9062 EJ

Woonplaats*

Oentsjerk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

GIEKERK

Sectie*

F

Kad. object*

1144

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

TOEGANGSHEK (4A) aan de Rengersweg. Smeedijzeren, tweedelig hekwerk met zijvleugels, het geheel aan de bovenzijde en zijkanten voorzien van scherpe punten. Op de zijvleugels in hoofdletters STANIA STATE. Aan de achterzijde is het hek met twee smeedijzeren staven geschoord. Het hek is donkergroen/blauw geschilderd, de letters in okergeel, zo ook sierende delen als ringen, bolletjes en zonmotieven; hekpunten witgeschilderd. Datering: tweede kwart van de 20ste eeuw.

Waardering

Het TOEGANGSHEK aan de Rengersweg is van algemeen belang wegens;

- de ouderdom;
- het materiaalgebruik en doelmatige vormgeving;
- de markering van de toegang tot de historische buitenplaats;
- de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de historische buitenplaats;
- het materiaalgebruik en de sierende kenmerken met betekenis voor het historisch ambacht;
- de gaafheid.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie